בס"ד

חלקינו בתורתיך

הוצאה לאור חידושי תורה של בעלי בתים העושים תורתם קבע ומלאכתם עראי

שנה ג' • גליון קט

פרשת וירא
תשפ"ז לפ"ק

מבוא בשער התורה

למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו

וילכו שניהם יחדיו. בתחילת הפרשה כתוב שבחו של אברהם אבינו **כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו**, התורה הק' משבח את אברהם על ענין זה שדואג **להעביר את האמונה והמסורת לבניו אחריו** למען ילכו אף הם בדרכי האבות בכל הענינים, ואין שום א' מאתנו נחשד שלא ידע אודות גודל הנחיצות מענין זה, שיש לחנך את הבנים והבנות ולהשקיע בזה כח ואומץ, שעל ידי זה אפשר לקוות לראות ברכה בעמלינו אלו הבנים ולרוות מהם רוב נחת דקדושה בראותינו לגיון של מלך מלכי המלכים הממשיך את השרשרת הזהב.

אבל בסוף הפרשה כתוב עוד בפ' העקידה **וילכו שניהם יחדיו**, ופירש **רש"י** בלב שוה, וכאשר נתבונן בדבר נראה שבנוסף להמהלך הפשוט של חינוך הבנים, שהוא על ידי שמקדישים זמנים מיוחדים לשם מצות חינוך ומשמיעים באזניהם כל מה שצריכים לשמוע כפי ראות עיני האב והמחנך, עוד יש מערכת שלימה של חינוך העוברת להצאצאים **'שלא בתורת חינוך'**, והוא **בשעה שמטיילים עם הבנים והולכים עמהם כדי להגיע לאיזה מקום**, שאף שאין השעה מסוגלת לדבר עליהם דברי חינוך, עם כל זה עלינו לדעת שאף השעות הללו יקרות הן עד למאוד, ובאין אומר ואין דברים הבנים מתחנכים אף בשעות הללו וראוי לתת לב לזה שלא להחמיץ ההזדמנויות היקרות הללו.

ומבשרי אחזה, זכרתי ימים מקדם **משחר טל ילדותי כשהלכתי עם אבי מורי** הרה"ח ר' **צבי** ע"ה **בשוק על הדרך לבית המדרש**, שניצל את הזמן **לשוחח עמי ועם אחי הרה"ג ר' ברוך יודא שליט"א**, וסיפר לנו מעשיות מאלפות שנשתמרו בזכרונינו עד היום, אבל בנוסף לזה השאיר עלינו רושם עז **השיחות שהתנהלו בין אבינו ע"ה עם אנשים אחרים**, אף שלא ייחד את הדיבור עמנו והיינו רק כעומדים מן הצד וממתינים עד שיגמור את השיחה, קלטנו אז פנינים יקרים מבין השיחות, ונכנס לתוך תוכיותינו השפעה עצומה בראותינו השיח והשיג שהיה לאבינו ולכל האנשים המבוגרים, עד כמה דאגו דאגת קיום הדת, וחפשו עצות ותחבולות להעמיד היהדות בכל פרטיה ודקדוקיה.

עד היום לא נשכח מאתנו השיחות שהתנהלו בין אבינו ע"ה לבין שכינו שהתגורר ברחוב היוז סט. סמוך לבית אבינו, ה"ה **הרה"ח ר' שבתי מרדכי בערקאוויטש ע"ה מנהל התאחדות הרבנים**, תמיד כשנפגשו התפתחה ביניהם שיחה אודות ענייני הכלל, הן מה שנוגע להקהילה והרבנים, והן מה שנוגע להתלמוד תורה שעמדה אז בימי פריחתה, וכן כל מה שהיה נוגע לרביה"ק מסאטמאר זי"ע, והרבה היה מה לשמוע בשיחותיו, שחוץ ממה שהיה **ר' שבתי מרדכי** בעצמו תלמיד חכם מופלג, היה בקשר תמידי עם רביה"ק מסאטמאר זי"ע, שהרבה להמתיק שיח עמו בענינים העומדים על הפרק, וכן היה בקשר עם הרבה רבנים, ואף שלא כוון בכלל לשתף אותנו בהשיחה שהיה למעלה מגילנו להבינם, עם כל זה בהתבוננות כהיום הזה רואים למפרע כמה קנינים רכשנו דוקא על ידי אלו השיחות, שראינו מהו עיקר הדאגה המעסיקה את ה'גדולים', ושיש להקדיש מח וכח לצרכי הכלל.

הרה"ח ר' שבתי מרדכי בערקאוויטש ז"ל

גם הרה"ח המפורסם **בונה ומקים עולמות של תורה ר' ישראל זופניק ע"ה - יארצייט כ"ז חשון** - מייסד ה'**בניני זופניק' בארצה"ב ובארץ ישראל**, היה שכן טוב לאבינו ע"ה, ועד היום הזה עדיין מונח בזכרוני היאך שדיבר עם אבי ע"ה אודות **שאיפת נפשו**

המשך בעמוד ב'

מדור תורתם קבע

ראיית פני הצדיק מעוררת לתשובה

"וירא אליו ה' באלני ממרא והוא ישב פתח האהל כחם היום" (בראשית יח, א).

פירש **רש"י**: "פתח האהל – לראות אם יש עובר ושב ויכניסם בביתו". ידוע מה דאיתא בספה"ק (מתאמרא בשם הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע ועוד צדיקים) לפרש דברי רש"י שאברהם אבינו ביקש להועיל גם למי שעובר עבירה, לעוררו שישוב בתשובה.

ונקדים דברי **האמרי שפר** (ליקוטים, אות ג), שהביא בשם **הרה"ק רבי אריה ליב מלאנצהוט זי"ע**, לפרש מאמר חז"ל (קידושין פב:): "אשרי מי שרואה את הוריו באומנות מעולה, אוי לו למי שרואה את הוריו באומנות פגומה". דהנה מצינו ביוסף הצדיק, שבשעת הנסיון נראתה לו דמות דיוקנו של אביו, ועל ידה ניצל מן החטא (סוטה לו:). ומאידך, הובא בשם האריז"ל, שציור דמות האב מועיל גם בשעה שהאדם מתייגע בתורה ואינו יכול להבין את לימודו, להאיר את עיניו בתורה.

וזהו שאמרו: "אשרי מי שרואה את הוריו באומנות מעולה" – אשרי מי שנצרך לראיית צורת אביו לצורך עסק התורה; "אוי לו למי שרואה את הוריו באומנות פגומה" – שנזקק לסגולה זו כדי להינצל מן העבירה, עכת"ד.

ועל פי זה ביאר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א (נעילת החג שבועות תשס"ט) את מאמר המדרש (ויקרא רבה לה, א), שאמר דוד המלך: "בכל יום ויום הייתי מחשב ואומר למקום פלוני ולבית דירה פלונית אני הולך, והיו רגלי מביאות אותי לבתי כנסיות ולבתי מדרשות". דוד ביקש לילך בין בני דורו, כדי שיראו את צורתו ויינצלו מן החטא. אולם זכה שלא הוצרכו בני דורו לכך, ועל כן היו רגליו מוליכות אותו לבית המדרש, שתועיל להם ראיית פניו להשגת התורה.

מעתה יש לבאר גם כאן, שאברהם אבינו ישב בפתח האהל, במקום שבו יוכלו העוברים לראות את פניו. וזהו הרמז: **"לראות" – שתיראה צורתו הקדושה, "אם יש עובר" – אם יש מי שעלול להיכשל בעבירה; "ושב" – שעל ידי ראיית פני אברהם יתעורר לשוב בתשובה.**

(הרה"ח ר' **אברהם ישראל הערשקאוויטש** הי"ו)

הגליון נתנדב ע"י **הרה"ח ר' אברהם ישעי' קליין הי"ו** - לרגל נישואי נכדו החתן **משה גרינוואלד נ"י**
עב"ג **ר' יעקב נפתלי גראס הי"ו** - יום ד' וירא באולם עמינענס.

מדור תורתם קבע

פת לחם המחיה את הלב

ואקחה פת לחם וסעדו לבכם אחר תעברו כי על כן עברתם על עבדכם (בראשית יח, ה).

יש לדקדק בלשון הכתוב: מדוע אמר אברהם **"ואקחה פת לחם"**, והלא כוונתו היתה לתת להם לאכול, ולכאורה היה לו לומר "ואתנה פת לחם". עוד יש להתבונן, מדוע הזכיר דווקא "פת לחם", חתיכת פת, ולא לחם שלם. הרי את אורחיו כיבד ברוחב לב, עד שאמרו חז"ל ששחט שלושה בני בקר כדי להאכילם שלוש לשונות בחרדל (בבא מציעא פו ע"ב הובא ברש"י), ומה עניינה של אותה פת שהזכיר כאן.

וכן צריך ביאור מה שהוסיף ואמר **"וסעדו לבכם"**. הלוא מובן מאליו שהלחם נועד לסעוד את לבם ולהשיב את נפשם; מה ביקש אברהם אבינו להשמיעם בתוספת זו.

ונקדים מעשה ששמעתי מזקני הגה"צ ר' יחיאל אויש זצ"ל אב"ד וואלקאן נכד הגה"ק מליסקא זצ"ל, שפעם אחת נזדמן הגאון ר' דוד שיק זצ"ל אב"ד טאקאי, אצל הרה"ק **רבי צבי הירש מליסקא** זי"ע. כאשר ראה את החסידים משתוקקים לקבל משיירי מאכלו של הצדיק, שאל את הרבי מליסקא: היכן

המשך בעמוד ג'

בזכות 'הנה באהל' זכתה לבן

ויאמרו אליו איה שרה אשתך ויאמר הנה באהל. ויאמר שוב אשוב אליך כעת חיה והנה בן לשרה אשתך (בראשית יח, ט-י).

יש לבאר שאלת המלאכים באומרם "איה שרה אשתך" ותשובת אברהם אבינו "הנה באהל", לבשורה שבאה תיכף לאחריה: "והנה בן לשרה אשתך".

ונקדים מה שמקובל בשם **הרה"ק בעל דברי חיים מצאנז זי"ע**, שהיה נהג כדעת **החכם צבי** (ישועות יעקב ס' י"ז סק"א) והקפיד שלא ישבו הנשים בסוכה, והבטיח לנשים הנוהגות כן שיזכו לבנים הגונים (עיין שו"ת דברי יציב ליקוטים והשמטות סימן סו).

הנה בזמן ביאת המלאכים לאברהם אבינו מצינו דרכים חלוקות. **רש"י** פירש על הכתוב "ומצות אפה" (שם יט, ג): "פסח היה". ולעומת זאת, בסוגיית הגמרא (ראש השנה יא.) נזכר שבשורת לידת יצחק היתה בחג הסוכות.

וכן מצינו בפיוט ליום שני של סוכות, שנזכרה בו הכנסת האורחים של אברהם אבינו תחת העץ בקשר למצות סוכה. ובאמת כבר אמרו חז"ל (בבא מציעא פו:), שבשכר "והשענו תחת העץ" זכו בניו לענני כבוד.

אלא שיש להבין: כיצד הושיבם אברהם אבינו בסוכה תחת העץ, והלא שנינו (סוכה ט:): "העושה סוכתו תחת האילן כאילו עשאה בתוך הבית", ונמצא שהאילן פוסל את הסוכה.

וביאר **הרה"ק בעל חקל יצחק מספינקא זי"ע** (פרשת וירא, ד"ה והשענו תחת העץ), שאברהם אבינו השפיל את ענפי האילן ועירבם בסכך כשר המרובה מהם, ובכך נתבטל הסכך הפסול ברוב הסכך הכשר, כמבואר בשולחן ערוך (או"ח סימן תרכו סעיף א).

ולא לחנם עשה כן. שהרי האורחים נדמו לו כערביים, ולא רצה להכניס נכרים לסוכה הקדושה. לפיכך התחכם והושיבם בסוכה שתחת האילן, באופן שתהא כשרה או פסולה לפי מי שיושב בה: **אם עובדי ה' הם, הרי הסכך הפסול בטל ברוב והסוכה כשרה בעבורם, ואם ערביים הם, הרי לבני נח לא נאמר דין ביטול ברוב, ואין זו סוכה כשרה בעבורם.** ונמצא שממה נפשך עשה כראוי, עכת"ד.

ומעתה יש להמתיק את לשון הכתוב. המלאכים ישבו אצל אברהם אבינו בסוכה, ושאלו אותו: **"איה שרה אשתך"** – מפני מה אין שרה יושבת כאן עמנו בסוכה.

השיב להם אברהם: **"הנה באהל"** – היא נשארה באהל ואינה יושבת בסוכה, כדרך שנהגו בבית צאנז, שאין הנשים יושבות בסוכה.

וכיון ששמעו כן, באה מיד הבשורה: **"שוב אשוב אליך כעת חיה והנה בן לשרה אשתך"**. כהבטחת הרה"ק מצאנז שנשים המקפידם שלא לישב בסוכה יזכו לבנים הגונים; ואף כאן, בזכות "הנה באהל", זכתה שרה לאותה בשורה נפלאה, ולבן הקדוש יצחק אבינו ע"ה.

(הרה"ח ר' **יעקב נוסענצוויג** הי"ו בשם מורו ורבו **הגה"ק מקלויזענבורג זצ"ל**)

מבוא

המשך מעמוד א'

לבנות כאן בתי תפילה דוגמת ה'שטיבלאך' במאה שערים, שיהיו שם מנינים זה אחר זה, שבכל שעה יוכלו למצוא שם מנין להתפלל. ודיבר אז אודות המקום הנמצא סמוך ללי עוו., שלימים נבנה שם הכולל אברכים, וזכה להעמיד מקום תורה שלומדים שם ממש יומם ולילה. והוא עוד דוגמא על השפעה שנשארה עלי מאז ועד עתה, היאך שיהודי כר' ישראל ע"ה משתוקק להקים מקום של תפילה ועבודת ה'.

ואלו הן דוגמאות קטנות מני רבות על השפעה לטובה שאפשר להשאיר על נפשות הילדים על ידי שיחות קטנות פה ושם על אם הדרך כשהולכים ושבים מהתפילות בבית מדרש, ואף כשאין מכוונים בדוקא לדבר עם הילד, שהכל עושה רושם לטובה לאורך ימים ושנים.

ולא לחינם הפליגו חכמינו ז"ל בשבח **ה'גירסא דינקותא'**, כדאיתא בגמרא **מסכת שבת** (דף כא:) דאמר אביי אי זכאי גמירתא לשמעתא מעיקרא, **נפקא מינה לגירסא דינקותא, ופירש רש"י, מתקיים יותר משל זקנה**, שכך הוא המציאות במלוא מובן המילה שאין תמורה למה ששומעין בימי הנעורים, שהוא דומה אז ככותב על נייר חלק ונחקק היטב בעמקי נפשו. ומי יודע עד כמה יהיו לו הדברים לעזר ולהועיל בימים הבאים להתגבר על נסיונות החיים, כמו שאמרו ז"ל על יוסף הצדיק בשעה שהתנסה בנסיון של אשת פוטיפר במצרים, **שנראה לו דמות דיוקנו של אביו** (סוטה לו:), והיינו דאהני לי' להתגבר ולעמוד בקדושתו.

וכשלעצמי הייתי מן המיוחדים באותן השנים שזכו למתנה מן השמים, **שהיה לי סבא בחיים**, דבר שהיה חזון בלתי נפרץ בימים ההם אחרי המלחמה הנוראה שרוב ככל הילדים לא היו להם זקנים וזקנות, ואני זכיתי לסבא בחיים, שגדלתי במחיצתו של **אבי אבי הרה"ח ר' יצחק אייזיק קליין ע"ה**, והרבה שמעתי ממנו אודות קורות ימי חייו קודם המלחמה, והעביר לנו מה שקיבל מרבותיו ה"ה **הגאון רבי ישעי' זילבערשטיין זצ"ל מווייטצען בעל מעשי למלך, והגאון רבי יהושע בוקסבוים זצ"ל הי"ד מגאלאנטא**, שזכה ללמוד אצלם בישיבותיהם המפורסמות, ובהיותו תלמיד חכם מופלג ובעל מספר בחסד עליון זכינו לשמוע ממנו רבות ולרכוש אצלו אוצרות יקרות שנשארו אתנו לנחלת עולמים, ועד היום הזה לא נשכח מאתנו מה ששמענו ממנו. גם היה מספר מעיר מגוריו **קערעסטיר**, ותמיד היה רגיל על לשונו סיפורים של **הרה"ק ר' ישעי'לע זי"ע וחתנו הרה"ק ר' מאיר יוסף רובין זי"ע**, ותהי בפינו כדבש למתוק.

וכל זה בא ללמדינו שאף אנחנו נשכיל ונדע להנחיל לצאצאינו וצאצאי צאצאינו מה שקבלנו מאבותינו ורבותינו ומה שזכינו לראות במשך ימי חיינו, כי **הילדים משתוקקים לשמוע וחבל להחמיץ כל הזדמנות לדבר עמהם** שהן השקעה לדורות המניבים פירות ופירי פירות מיד ולדורות.

וחוץ מזה יש לציין מה שכתב **הרבינו בחיי פ' נח** וז"ל, וכתב **הרמב"ן ז"ל כי מכל הספורים של תולדות הללו יתאמת לשומעים חדוש העולם**, כי אברהם אבינו ע"ה יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ויעיד להם על נח ובניו שהיו בתיבה, והנה אברהם עליו השלום שראה את נח הוא עד מפי עד בכל ענין המבול, והוא עד שלישי על היצירה, כי למך אביו של נח ראה אדם הראשון, ויצחק ויעקב ראו לשם העד במבול, ויעקב הגיד כל זה ליורדי מצרים גם לפרעה ואנשי דורו, **והאנשים בכל דור יודעים מאבותם ארבעה וחמשה דורות מגידים מעשיהם ותולדותם** ע"כ עכ"ל. הרי שזהו הדרך שהמסורת עוברת מדור לדור, שכל א' מגיד לתולדותיו מה שקבל מאבותיו, ונמצא שכל אחד יודע קורות ארבעה וחמשה דורות, והוא יסוד ובסיס להאמונה המסורה מדור דור עד אברהם אבינו.

והלום ראיתי מה שעוורר **כ"ק אדמו"ר מבאבוב שליט"א** לאחרונה על ענין זה שהאבות יודיעו להבנים והנכדים ממה שהיה בשנים קדמוניות, באמרו כי הכתוב אומר **שאל נא לדור ראשון וכונן לחקר אבותם**, תמיד חיו עם העבר והשתוקקו לדעת מה שהיה בדור הקודם, והרי בזמנינו יש לדעת שבגאליציע קודם המלחמה היו עיירות רבות שהיו בהם בתי חסידים מחסידי באבוב, ולא נשאר מהם אפילו אחד מעיר ל"ע, ואף שכבר עברו יותר משמונים שנה מאז, אבל **הרי אלו שהן בני שבעים ויותר שמעו וקבלו מהדור הקודם מהנעשה והנשמע קודם המלחמה, ויש לעורר האברכים שידעו שחסר להם אם אינם יודעים כלום, ויש להם להפציר באלו שהן משבעים ולמעלה שלא ימנעו מהם הטוב אלא יספרו מה שהם יודעים.**

ופירש בנעימתו מה שכתוב בהלל **יוסף ה' עליכם עליכם ועל בניכם**, מהו כפל הלשון **עליכם עליכם** ב' פעמים, אלא שהוא ברכה מיוחדת כשהוא 'עליכם ועל בניכם', כשזוכים **שיש להבנים אותן המחשבות והידיעות שיש לההורים**, ואפילו אם ההורים **כופלים ומשלשים לספר אותן העובדות עוד הפעם ועוד הפעם עד מאה פעמים, אין בזה שום בושה שעל ידי זה נשתמר הדבר בזכרון**, וכמו שאמר לי כ"ק אאמו"ר זצוק"ל לגבי מה שמספר בהמלוה מלכא, **שרוב הדברים שאני מספר שמעתי מאבי זצוק"ל הקדושת ציון מאות פעמים**, כמו כן יש לנו להחשיב כל הזכרונות מימי קדם ולהעבירם לבנינו.

והבוכ"ע יעזור שנוכל לחנך את בנינו על דרך המסורה ויתקיים בנו הברכה יוסף ה' עליכם עליכם ועל בניכם, ונזכה לחיות עם ההשתוקקות של מתי יגיעי מעשי למעשי אבותי ולספוג בתוכינו מקדושת אבותינו ורבותינו למעלה בקודש עד ביאת גוא"צ בב"א.

(הרה"ח ר' **אברהם ישעי' קליין** הי"ו)

מדור תורתם קבע

המשך מעמוד ב'

מצינו בדברי חז"ל סמך לעניין אכילת שיריים של צדיקים.

השיבו הרבי מליסקא, שיש ללמוד זאת מדברי הגמרא (הוריות יג ע"ב), שמנתה בין הדברים המשכחים את הלימוד את **"האוכל ממה שאוכל עכבר וממה שאוכל חתול"**. הרי לנו שמאכל שנשאר מאכילתו של בעל חיים עשוי להשפיע על נפשו של האוכלו, עד שיהא קשה לשכחה.

ואם כך מצינו בצד הטומאה, על אחת כמה וכמה בצד הקדושה: צדיק האוכל בקדושה ובטהרה, לשם שמים ולעבודת הבורא, יש בשיירי מאכלו כוח להשפיע לטובה על האוכל מהם, לעורר בקרבו הרהורי תשובה ולחזק את לבו לעבודת השי"ת, עכת"ד.

ועל פי זה יש לבאר את דברי אברהם אבינו בדרך רמז. הלא כל מגמתו בהכנסת אורחים היתה לקרב את הבריות לאביהם שבשמים. וכבר אמרו חז"ל (סוטה י ע"ב), שלאחר שאכלו ושתו ביקשוהו אורחיו לברכו, והוא לימדם להודות להקב"ה שממנו אכלו. כל סעודה בביתו היתה פתח להכרה בבורא עולם.

ויש לומר, שגם בכוח אכילתו הקדושה ביקש אברהם אבינו להשפיע על אורחיו. היה נוטל תחילה מן הלחם ואוכל ממנו בקדושה, ומן השיריים היה נותן להם, כדי שעל ידי אכילתם יתעורר לבם לאמונה בהשי"ת.

וזהו הרמז בלשון **"ואקחה פת לחם"**: תחילה אקח אני מן הלחם ואוכל ממנו, ואחר כך אתן לכם מן הפת שנותרה מאכילתי. משום כך הזכיר כאן "פת לחם", לרמז לאותה חתיכת פת שהיא משיירי אכילתו של הצדיק.

ומעתה מאירים גם דבריו **"וסעדו לבכם"**. לא להשבעת הגוף בלבד נתכוון, אלא גם לסעד שבלב: מן הפת הזאת תקבלו חיזוק בנפשכם, לבכם יתעורר להכיר את הבורא יתברך, ותיכנס בו אמונה בהשי"ת.

אורחיו של אברהם אבינו קיבלו אפוא יותר מסעודה: הם קיבלו פת שבכוחה לקרב את לבם לאביהם שבשמים. מתוך אכילתו הקדושה השפיע עליהם, עד שגם בשעה שסעדו את גופם נפתח לבם לאמונה ולעבודת הבורא.

(הרה"ג ר' **נתן דוד ראזענבערגער** שליט"א)

אברהם אבינו קיים מצות סוכה בחג הפסח

יקח נא מעט מים ורחצו רגליכם והשענו תחת העץ (בראשית יח, ד).

איתא במדרש (בראשית רבה מח, יב) על הכתוב "לושי ועשי עוגות": "הדא אמרת פרס הפסח הוה". וכן פירש רש"י (בראשית יח, י), שביאת המלאכים לבשר על לידת יצחק היתה בפסח. ואף אצל לוט נאמר "ומצות אפה ויאכלו" (שם יט, ג), ופירש רש"י: "פסח היה".

מאידך גיסא אמרו במדרש (במדבר רבה יד, ב; ועיין בראשית רבה מח, י): "באברהם כתיב והשענו תחת העץ, שעשה להם סוכה". וכן יסד הפייטן ליום ב' דסוכות: "אלים כהשעין אב תחת עץ סוכה". **ויש להתבונן, כיצד נצטרפו מצות פסח ומצות סוכה בשעה אחת.** והתוספות (ראש השנה יא. ד"ה אלא דקאי) כבר עמדו על חילוק המקורות, שבסוגיית הגמרא משמע שבאו בתשרי, ובמדרשים מצינו שפסח היה.

ונקדים דברי הטור (אורח חיים סימן תרכ"ה), שהסוכה היא זכר לענני הכבוד שהקיפו את ישראל בצאתם ממצרים בחודש ניסן. ומה שנצטווינו לעשותה בתשרי, הוא מפני שבניסן דרך בני אדם לעשות סוכות לצל, ואין ניכר שעשייתן לשם מצוה. לפיכך נצטווינו לישב בסוכה בתשרי, כאשר הכל נכנסים לבתיהם ואנו יוצאים לסוכה, ובזה ניכר "שמצות המלך היא עלינו לעשותה", עכת"ד.

ולפי זה יש לומר שאברהם אבינו, שקיים כל התורה עד שלא ניתנה (יומא כח:), היה קודם יציאת מצרים וקודם קביעת זמני המועדות לישראל. ממילא היה מקום לצרף את ענין הסוכה לפסח, **שהרי ענני הכבוד היו בניסן, וקביעת הסוכה בתשרי לדורות היא משום ההיכר שבעשייתה.**

ובספר הקדוש **מאור ושמש** (רמזי יום א' של סוכות, ד"ה והשענו תחת העץ) מבאר, שעל דרך האמת אלו ואלו דברי אלקים חיים, כי בכח הצדיק להמשיך בפסח את אורות חג הסוכות, וכן את אור הפסח בסוכות, על ידי יחודיו, עכת"ד. נמצא שאף שבאו המלאכים בפסח, המשיך אברהם אבינו באותה שעה גם את אורות הסוכה, ונכללו בהכנסת אורחיו קדושות שני המועדים.

וכן כתב בספר הקדוש **זרע קודש** (יום ב' דסוכות, ד"ה במדרש הביאה לי ציד): "ויכול להיות שאז בפסח כשאכל יצחק מטעמים עשה סוכות, כמו שהיה ביציאת מצרים בפסח היקף ענני כבוד", עכת"ד.

ואף אצל יעקב אבינו יש רמז לסמיכות זו: מלחמתו עם שרו של עשו היתה בליל פסח, כנאמר בפיוט "אז רוב נסים": "וישר ישראל למלאך ויוכל לו לילה"; ובהמשך נאמר "ויעקב נסע סכותה" (בראשית לג, יז). ואף שאין מכאן ראיה לזמן עשיית הסוכות, יש בסמיכות הענינים רמז נאה לדברינו.

ובדרך רמז יש להוסיף: רש"י פירש "תחת העץ" – "תחת האילן", ו**"אילן" בגימטריא "סוכה"**, ושניהם עולים צ"א. ואף אצל לוט, שנאמר בו "ומצות אפה ויאכלו", נרמז ענין זה: "אפה" עולה פ"ו, כמנין "סכה" בכתיב חסר עם הכולל. הרי שגם באפיית המצות נרמז ענין הסוכה, כעין עבודת אברהם אבינו, שבה נצטרפו קדושות הפסח והסוכות יחדיו.

(הרה"ח ר' **אברהם ישעי' קליין** הי"ו)

מהפך פשטא – אכילה למראית העין

ואקחה פת לחם וסעדו לבכם אחר תעברו (בראשית יח, ה).

התיבות **"וסעדו לבכם"** מוטעמות בטעמים **"מהפך פשטא"**. ויש לבאר בדרך רמז, בהקדם דברי **רבינו בחיי** (בראשית לט, ח): **"שהרי מתוך הטעמים שבתורה אנו מבינים מה שלא נכתב בה, כענין התנועות שבאדם שמתוכם נדע כוונת לבו"**, עכ"ל.

והנה, על הכתוב "ויאכלו" פירש **רש"י** (שם יח, ח): **"נראו כמו שאכלו, מכאן שלא ישנה אדם מן המנהג"**. נמצא שהמלאכים לא אכלו ולא סעדו את לבם באמת, אלא נראו כאוכלים בלבד.

וזהו הרמז בטעמים **"מהפך פשטא"** – שיש להפך את הפשט הנראה לעינים: אף שנראו כסועדים את לבם, **באמת לא היתה זו אכילה ממש, אלא למראית העין בלבד.**

(הרה"ח ר' **אברהם ישעי' קליין** הי"ו)

ברכת מזל טוב

אל מעלת כבוד ידידנו

הרה"ח ר' אברהם ישעי' קליין הי"ו

עמוד התווך של גליונינו הנהדרה

לרגל שמחת נישואי נכדו היקר כליל המעלות החתן משה ני"ו בן לחתנו הרה"ח ר' יעקב דוב גרינוואלד הי"ו עב"ג הרה"ח ר' יעקב נפתלי גראס הי"ו

השי"ת יעזור שיזכו החתן והכלה לבנות בית נאמן בישראל על אדני התורה ויראה, ויזכה הרה"ח ר' אברהם ישעי' לראות רב נחת דקדושה מכל יוצאי חלציו

המברכים

יואל הכהן מאשקאוויטש - שלמה הערשקאוויטש - אביעזר מרדכי שווארץ

כח מסירות הנפש הטמון בנשמות ישראל

ויעקד את יצחק בנו וישם אתו על המזבח ממעל לעצים (בראשית כב, ט).

בתפילת מוסף של ראש השנה אנו מבקשים: **"ועקידת יצחק לזרעו היום ברחמים תזכור"**. ויש להתבונן, מפני מה נקרא מעשה נשגב זה בשם "עקידת יצחק", והלא עיקר הנסיון נתייחס לאברהם אבינו, כמו שנאמר: "והאלהים נסה את אברהם" (שם כב, א). אמנם אף יצחק מסר את נפשו ברצון, אך אברהם הוא שנצטווה לקחת את בנו יחידו אשר אהב ולהעלותו לעולה; ולכאורה היה ראוי להזכיר גם את שמו על מסירות נפש זו. וכבר עמד **האלשיך הקדוש** על כך שהנסיון נתייחס לאברהם ולא ליצחק (תורת משה, פרשת וירא, בראשית כב, א-ב, ד"ה והנה על יחסו יתברך הנסיון לאברהם).

ונקדים ביאור המובא בשם **הרה"ק רבי מאיר יחיאל מאוסטרובצא זי"ע** (אור תורה, פרשת וירא אות נו), כי באב כלולות נשמות צאצאיו העתידים לצאת ממנו עד סוף כל הדורות. נמצא, שבשעה שהלך יצחק אבינו אל העקידה, היו כל נשמות ישראל כלולות בו, ואף אנו היינו עמו באותה שעה נשגבה. **מסירות נפשו של יצחק היתה אפוא גם מסירות נפשן של כל הנשמות שהיו טמונות בו.**

מעתה מאירים דברי תפילתנו: "ועקידת יצחק לזרעו היום ברחמים תזכור". אנו מבקשים שתיזכר העקידה ברחמים לזרעו, שהרי גם לזרעו יש חלק בה; בהיותם כלולים ביצחק אביהם, אף הם מסרו עמו את נפשם לפני השי"ת. **כשאנו מזכירים את עקידת יצחק, אנו מעוררים גם את מסירות הנפש של נשמותינו, שהיו כלולות בו.**

ומכאן נבין מהיכן בא לישראל הכח לעמוד בנסיון של מסירות נפש. אף מי שאינו מרגיש בעצמו כוחות גדולים, כאשר נוגעים בעצם אמונתו ובדביקותו בהשי"ת, מתעורר בקרבו כח עמוק למסור את נפשו ובלבד שלא להיפרד מאלקיו. כח זה כבר נטבע בשורש נשמתו, בשעה שהיה כלול ביצחק אבינו ומסר עמו את נפשו על גבי המזבח.

וכעין זה מצינו בדברי **האור החיים הקדוש** (שמות כ, א), בביאור מה שאמרו חז"ל: "אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענום" (מכות כד ע"א). ומבאר, ששני הדברות הללו הם שורשי מצוות עשה ומצוות לא תעשה, והקב"ה השמיעם לישראל בעצמו כדי לנטוע בהם את שורשי המצוות, **"שבזה לא תימוט תורה מזרעינו לעולם ועד"**, עכת"ד. הרי שמה שניטע בשורש נשמות ישראל במעמד הקדוש, עומד וקיים בהם לדורות.

ועל דרך זה בענין העקידה: אין אנו צריכים להתחיל ולקנות את כח מסירות הנפש מחדש, שהרי בשורש נשמותינו כבר מסרנו את נפשנו לפניו יתברך. אותו רושם קדוש נשאר בקרבנו, וממנו שואבים אנו כח לעמוד בנסיונות ולהישאר דבוקים בהשי"ת. **"ועקידת יצחק לזרעו היום ברחמים תזכור" – זכור נא גם את חלקנו באותה עקידה, ועורר עלינו רחמים בזכותה.**

(כ"ק מרן אדמו"ר מוויען שליט"א – אצל נעילת החג שבועות תשפ"ו)

מעשה רב

בזכות גילוי האמת

ותלד הבכירה בן ותקרא שמו מואב (בראשית יט, לז).

מעשה נורא היה מספר הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל, ממה שאירע בעיר ליובאן בעת שכיהן שם ברבנות. במעשה זה נתגלה ביאור נפלא בכוונת בנות לוט: **הן הסכימו לשאת את בזיונן ולגלות את מוצא בניהן, כדי שלא תצמח מכאן אמונה כוזבת; ובזכות זה זכו שיצא מהן משיח האמת.**

בתחילת חורף שנת תרפ"ב חלה אחד מבעלי הבתים שבעיר בחולי משונה, ולשונו התנפחה בפיו. כאשר הכביד עליו חליו, בא רבי משה לבקרו. ביקש החולה להוציא כל איש מעליו, ומשנשאר לבדו עם הרב, סיפר לו את סיבת חליו.

כשבוע קודם לכן, בשבת פרשת וירא, הקשה האיש כיצד זכו בנות לוט שמלך המשיח יהיה מצאצאיהן. הלא לא בושו במעשה שעשו, ואף הודיעו בשמות בניהן כי מאביהן נולדו. מתוך כך דיבר עליהן בדרך בזיון.

באותו לילה הופיעו בחלומו שתי נשים זקנות מאוד, שראשן ופניהן מכוסים. הן אמרו לו כי הן בנות לוט, וכי שמעו את טענתו ובאו מעולם האמת להשיב עליה.

וזה תוכן תשובתן: אתה סבור שבקריאת השמות היה משום חוסר בושה, אך לא עמדת על כוונתנו. הרי ממשפחת אברהם אנחנו, ואף ניצלנו בדרך נס מהפיכת סדום. אילו רצינו להסתיר את מעשינו, היה בידינו לתלות גם את לידת בנינו בנס. הבריות לא היו ממהרות לחשוד בנו במעשה זנות, והיינו יכולות לומר שנתעברנו מן השכינה כביכול.

נמצא שהיתה בידינו האפשרות לכסות על בזיוננו, ואף לייחס לעצמנו מעלה שאינה שלנו. אלא שמתוך דברי שקר אלו היתה עלולה לקום דת חדשה, כדרך שנעשה לאחר דורות בנצרות, כאשר מייחסים לבשר ודם ענין של אלקות, רחמנא ליצלן.

לפיכך בחרנו לגלות את האמת, וקראנו לבנינו בשמות המורים על מוצאם, עמון ומואב. בכך הודענו שלכל ולד הנולד מאשה יש אב בשר ודם. **לא ביקשנו לחפות על מעשינו על ידי סיפור של נס, ולא רצינו שכבודנו ייבנה על דבר שקר העלול להכשיל את הבריות באמונה.**

מעתה תבין מדוע זכינו שמלך המשיח יצא מצאצאינו: דוקא משום שלא הנחנו מקום לאמונה כוזבת בלידת בנינו, זכינו שיצא מאתנו המשיח האמיתי.

עוד אמרו לו, כי חטא חטא גדול במה שדיבר עליהן בדרך בזיון. על כן ייענש מדה כנגד מדה, כעין עונש המרגלים, ותשתרבב לשונו ותתנפח בחולי משונה, וכך ימות (עיין רש"י במדבר יד, לז).

כשסיים האיש לספר את סיפורו לרבי משה, הסב את פניו אל הקיר ונפטר לעולמו. רבי משה ראה בכך ענין אמיתי, מאחר שהביאור שבדבר נראה בעיניו ביאור אמיתי, עכת"ד.

(**אגרות משה**, כרך ח, קונטרס **"מאן מלכי רבנן"**- הובא לפנינו על ידי מוה"ר **אלי' רייכמאן** הי"ו).

חלקינו בתורתיך

הגליון נערך ע"י מכון קונטרס
מו"ה אברהם ישעי' קליין
מו"ה יואל הכהן מאשקאוויטש
מו"ה משה אברהם לייפער
מו"ה שלמה הערשקאוויטש

להכניס דברי תורה בתוך הגליון ולהערות והארות:
טעל: 845.210.6668 | פעקס: 845.314.8486
אימעיל: chelkeiny@gmail.com

צו באקומען דעם גליון יעדע וואך אין אימעיל, שיקט א אימעיל צו: chelkeiny@gmail.com